

Nejen stíhačky. Radary nefungují, děla pro parádu... Poslanec Vích přibližuje nákupy Černochové

parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Nejen-stihacky-Radary-nefunguji-dela-pro-paradu-Poslanec-Vich-priblizuje-nakupy-Cernochove-764824

Jakub Vosáhlo

15.11.2024 8:40 | Rozhovor

Dvě procenta HDP na obranu, nová rozpočtová zásada od letošního roku, podle poslance SPD Radovana Vícha nedává žádný smysl. „Ministerstvo se stále vymlouvá, jednou je na nové nákupy málo vojáků, podruhé zbrojařské firmy nedostávají úvěry od bank, ale podle mne je hlavní problém na straně ministerstva,“ říká dlouholetý člen výboru pro obranu.

Foto: archiv R. Vícha

Popisek: Poslanec SPD Radovan Vích.

reklama

Od minulého týdne všichni debatují, jaké změny ve světové politice přinese volba nového amerického prezidenta. Co očekáváte vy?

Už během minulého mandátu Donalda Trumpa v roli prezidenta Spojených států amerických kladl velký důraz na posílení vnitřní bezpečnosti v rámci migrace a také ekonomickou situaci běžných Američanů. To je třeba očekávat i nyní, třeba i na úkor obchodní situace států Evropské unie, i České republiky. Navíc Donald Trump vstupuje do úřadu prezidenta politicky posílen i na úrovni Kongresu a Senátu, bude tedy moci realizovat více svých vizí. Z hlediska geopolitického je vidět, že se hodlá hlavně „bavit“ se silnými hráči světové politiky, ukončovat vojenské konflikty, které nevidí jako přínosné pro obchodní bilanci USA (viz Ukrajina).

Přípravou odstoupení od klimatické dohody ukazuje větší náklonost zájmům byznysu a lze očekávat návrat k tradičním energetickým zdrojům, zvýšené těžbě zemního plynu a ropy na území USA a zlepšení podmínek pro podnikání. To může v Evropě prohloubit problém s přesunem sídel firem a pracovních míst do Ameriky. Na státy obchodující s USA budou uvalena cla, aby tak mohl plnit své sliby vůči voličům. Zajímavý je i plánovaný post pro nejbohatšího Američana Elona Muska, který bude mít na starosti efektivitu vlády.

Trumpovi odpůrci už se posmívají, že jeho výrok o ukončení ukrajinské války 24 hodin po zvolení nevyšel. Co ale můžeme nadále čekat v této válce, kde i bez Trumpa sílí názory, že je třeba ji ukončit?

To byla předvolební nadsázka, kterou tak i jeho voliči brali. K ukončení války musí být souhlas obou válčících stran a já pevně věřím, že konflikt ukončí rychle. Ještě nebyl prezidentem jmenován, to je plánováno na 20. leden. Jakkoli na Ukrajině oficiálně vyhlášená válka nebyla, a to žádnou ze stran konfliktu, to je třeba připomenout. Nicméně de facto probíhá. Povolební žertíky od Trumpovy rodiny typu, že prezident Zelenský přijde o kapesné za 38 dní, naznačují přetrvávající postoj, ale i to, že zvolený prezident Trump respektuje dobíhající prezidentský mandát Joea Bidena a nechce řešit takto závažné otázky ještě před oficiálním převzetím mandátu. Postoj Donalda Trumpa opravdu dává prostor úvahám, zda Ukrajina nepřijde o ještě větší území a obyvatelstvo dalším pokračováním v konfliktu. Říkám už dlouho, že nevidím jako reálné, že by Ukrajina vyhrála nebo aby to byla alespoň remíza.

Vidíme také názorové posuny vlády Petra Fialy. Před dvěma lety vykřikovali, že Rusko se musí stáhnout z Krymu a Donbasu, jinak že to je prohra západu. Nyní tvrdí, že si o příměří musejí rozhodnout Ukrajinci sami i za cenu ztráty území, třeba dočasně, a také o tom, že vznikne s největší pravděpodobností demilitarizovaná zóna po celé délce hranice a Ukrajina může zapomenout na členství v NATO na minimálně 20 let. Takže Ukrajině západ nasliboval „hory-doly“ a

výsledek je sta tisíce mrtvých na obou stranách, korupce na Ukrajině, krize v Německu, mizerná podpora Francie a sporná a nedostatečná muniční iniciativa. K tomu 9 milionů uprchlých Ukrajinců do cizích států.

Zaznamenal jsem ale i informace, že někteří evropští politici, kteří se hodně exponovali v ukrajinské kauze, tlačí na Joea Bidena, aby umožnil Ukrajině maximální využití západních zbraní, a tím se konflikt „urychlil“ ještě před Trumpovým nástupem. To naznačuje širší problém: Jak porovnat postoje k Ukrajině v rámci NATO, když po nástupu Donalda Trumpa zjevně budou extrémně rozdílné?

Někteří nepředvídaví evropští politici se o to snažit mohou, ale jiní už rychle mění postoje, protože vidí příchod republikána Donalda Trumpa politicky silnějšího, než kdy předtím. Tedy tím se podle mne vyřeší ty rozdílné postoje. Vidíme to i na naší politické scéně, kdo nejrychleji blahopřál, a dokonce telefonoval nově zvolenému prezidentovi? Petr Fiala a Markéta Adamová Pekarová. To jsou paradoxy. Západ střely středního doletu typu Taurus, Shadow Storm atp. Ukrajině nedodá, protože potřebuje plyn z Ruska a bojí se rozdmýchání konfliktu. Pošle maximálně peníze, které skončí u oligarchů a korupčníků.

Může něco změnit nástup nové evropské komisařky pro mezinárodní vztahy Kallasové, která na rozdíl od svého předchůdce Borrella svou mezinárodní pozici odvozuje právě od upozorňování na ruské nebezpečí a angažmá v ukrajinské anabázi?

Evropská unie žádné obranné schopnosti (kromě agentury Frontex) nemá, ty mají jednotlivé státy a ty jí je nedají. Ono to na scéně Evropské unie vypadá všechno jasné, greendelové a sluníčkové. Tedy že volby sice proběhly, voliči chtěli nějaké změny, ale dostanou klon minulé unijní „vlády“ – Evropské komise pod vedením Ursuly von der Leyenové. Jestli se o nominacích bude hlasovat „en bloc“

(dohromady) a jak uvádí někteří komentátoři „frakce se vzájemně drží pod krkem“, tak žádný svěží vítr nečekejme. Což svědčí i pro nominace těch největších rusofobů a greendealistů do řad Evropské komise. Omezení politik EU může přijít jen od premiérů a prezidentů států Evropské unie. Navrhovaná Evropská komise ve mně vyvolává spíš zděšení, co tahle sestava ještě provede včetně paní Kallasové. Skutečně stojí za úvahu, jestli v takovéto EU chceme setrvávat.

České tajné služby měly vyslovit varování, že s koncem války hrozí v Česku příchod vycvičených vojáků, kteří zde mají rodiny, ale také mafiánských skupin. Jsou podle vás tyto obavy opodstatněné?

Jestli tím myslíte příchod občanů Ukrajiny, tak ti, co bojovat nechtěli a byli chytřejší a rychlejší, už tu jsou. Nebo v Polsku, Německu a Rakousku. Zda to povede k rozvoji mafiánských struktur také záleží na zdatnosti naší policie a tajných služeb. Pochybuji ale, že s koncem války na Ukrajině zůstane takový volný průchod přes hranice z Ukrajiny do EU, jako byl v roce 2022. Teď je přechod ukrajinských mužů přes hranice blokován ze strany Ukrajiny. Pokud někoho v EU nenapadne udělit hned Ukrajině členství v Schengenu, to by nebyl dobrý nápad. Zatím je zde pro ně status dočasné ochrany, který ale jednou vyprší.

Česká vláda v reakci na dění kolem Ukrajiny zakotvila do zákona povinnost dvou procent HDP na obranu. Nedávno ministryně obrany připustila, že v letošním roce, kdy byla poprvé alokována tak velká částka, ministerstvo není schopno tolik peněz proinvestovat. Jaký by měl podle vás být další osud tohoto závazku?

To jsem veřejně říkal a psal už tehdy, kdy se ten zákon se 2 % HDP do obrany projednával. Stejně to Ministerstvo obrany není schopno zpracovat. Jinak rozpočet je plánován stejně na 1,9 % HDP a zahrnuly se tam výdaje dalších ministerstev a úřadů za cca 6 miliard korun, které podle mě nejsou uznatelné.

Nedávno vyšel takový pěkný článek, kdo všechno jiný za to může, jaké zakázky se kde zpožďují. Ministerstvo se stále vymlouvá, jednou je na nové nákupy málo vojáků, podruhé zbrojařské firmy nedostávají úvěry od bank, ale podle mne je hlavní problém na straně ministerstva. Závazek 2 % HDP v zákoně je čistě deklaratorní, žádná sankce za jeho nesplnění tam není. Vloni to bylo nakonec 1,37 % HDP a nic se nestalo. Letos mají vyčerpáno necelé 1 % HDP a je polovina listopadu. Do příštího roku podle mě převedou minimálně několik miliard a zbytek budou zálohové platby, což jsou mrtvé peníze na nákupy, ale do zahraničí, a nikoliv od našich firem.

Zrušit takový závazek by asi neprošlo, protože jsme se k tomu zavázali na úrovni NATO a nový prezident Trump na to jistě bude dbát, aby další státy NATO tento závazek dodržovaly. (Jinak přihlásilo se tomuto závazku 23 států a plní jej pouhých 16). Tedy zbývá si udělat lepší investiční plány, podle potřeb Armády ČR – posílit protivzdušnou obranu, výstroj, doplnit armádní sklady (po jejich proběhlém vyprázdnění směrem na Ukrajinu), dokoupit techniku, s maximálním zapojením našich výrobců, případně výrobců z geograficky blízkých států, pokud je to možné.

Fotogalerie: - Zbraně ve sněmovně

Prezident Pavel ale začal naopak tvrdit, že nyní je třeba investovat do obrany ještě více, protože Evropa bude nucena nést větší díl ukrajinské války. A předběžně hovořil o třech procentech, podobně jako o několik dní dříve jeho „přítel po boku“ Kolář. Co říkáte na tyto představy?

Prezident Petr Pavel by se chtěl přiblížit válečnému rozpočtu ve chvíli, kdy v USA zvažují, zda se bude pokračovat v další podpoře války na Ukrajině? To mi nezní jako dobrý nápad, už 2 % HDP Armáda ČR a Ministerstvo obrany za rok utratit nedokáže. V situaci, kdy už třetím rokem za této vlády Petra Fialy máme stamiliardové schodky státního rozpočtu, zvyšují se daně a odvody, snižují důchodové výhledy, si takový výdaj nemůžeme dovolit.

Nyní se projednává rozpočet na rok 2025, co říkáte na rozpočtové záměry ministerstva pro tento volební rok?

Je to o pokračování v příliš drahých projektech – viz nákup F-35, které budeme platit celkem 11 let v řadě, ale bůhví, kdy je nakonec opravdu dostaneme a jak moc moderní v té době ještě budou. Místo toho jsme mohli mít daleko levnější Gripeny, na které máme zaškolené piloty, nejsou náročné a zcela funkční. Teď je problém s izraelskými radary MADR, polovina z těch již dodaných nefunguje, nevidí objekty, které měly rozpoznat. Děla Cézar z Francie zase po vyzkoušení na ukrajinské frontě nejdou přiblížit na dostřel nepříteli, takže v reálném konfliktu bychom je měli „pro parádu“, a tak bych mohl pokračovat o kvalitě toho, co Ministerstvo obrany v posledních letech nakupuje a pokračuje v tom i do budoucna. Rozpočet se nedaří kvalitně proinvestovat za to, co bychom opravdu potřebovali pro zvýšení bezpečnosti naší země.

Před pár dny se objevila informace o incidentu, do kterého měli být zapojeni čeští vojáci v Keni. Média upozornila, že tato mise není Poslaneckou sněmovnou schválena, což ukládá zákon. Co to tedy znamená, jaký mandát toto působení Armády České republiky vlastně má?

To je poměrně překvapivá informace. Na výboru pro obranu Poslanecké sněmovny čas od času probíráme mandáty na působení Armády ČR v zahraničí. Jsou to dokumenty s podrobnostmi až na úroveň přesných počtů osob, které v daných státech mohou působit v rotacích, a toho, co tam mají dělat. Keňu jsem tam, za dvě volební období, co jsem poslancem a celou dobu členem tohoto výboru, neviděl. Ohánět se nějakým dokumentem z roku 2015 je dost zvláštní. Bude nutná revize opravdového působení našich vojáků v zahraničí, jestli někdo něco náhodou nezapomněl sdělit, protože to podléhá kontrole a schválení Parlamentem, pokud se nejedná o služební cesty.

Co říkáte na to, jak se ministryně Černochová k vysvětlování těchto nesrovnalostí kolem mise v Keni postavila?

Ministr obrany by z principu měl být informován, kde v zahraničí se vojáci Armády ČR nacházejí, proč a pod jakým mandátem. Jestli se to neděje, je to velké riziko i do budoucna. K tomu nesmí docházet. Je potřeba zjistit, jak tomu skutečně je a zda nešlo o porušení zákonů. Pokud ano, je potřeba z toho vyvodit trestně-právní a politickou odpovědnost.

V principu: Měla by podle vás česká armáda provádět tyto „školicí“ operace ve světě?

O takových akcích – operacích by především mělo vědět Ministerstvo obrany, nikoli jen Generální štáb AČR. Jak už jsem uvedl, je třeba to podrobně probrat a hlavně v čem je přínos pro bezpečnost České republiky. Nějak ho v tom angažmá v Keni, Mauretánii a podobně nevidím. Když jsme naše vojáky stahovali z oblasti saharského Sahelu, byla na to pěkná věta, že už „nebudeme válčit s Tuaregy“. Na případu „školení“ v Keni by se to dalo parafrázovat, že bychom mohli „válčit s Masaji“. Na tom demonstrují nesmyslnost takového počínání. Máme se zajímat o bezpečnost České republiky, a to je vše.

Psali jsme:

Vích (SPD): Utopistický projekt současné podoby Evropské unie je cesta k záhubě
Hádka o Ukrajinu: Černochová se rychle vypořádala s Pavlem

Poslanec Vích, „plukovník v záloze: Výhra Ukrajiny je holý nesmysl. A prohra bude i prohrou Fialy

„Ukrajina v NATO? Sci-fi.“ Po utajeném podpisu dohody bouchly ve sněmovně dveře

Přidejte si PL do svých oblíbených zdrojů na Google Zprávy. Děkujeme.

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

131-981500247/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

reklama

Váš názor? (Hlasovali 2 čtenáři)

Má smysl dávat na obranu dvě procenta HDP?

Rozhodně nesouhlasím -

Spíš nesouhlasím -

Nevím 😊 -

Spíš souhlasím 😊 -

Rozhodně souhlasím

autor: **Jakub Vosáhlo**

